

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

II^{то} обикновено Народно Събрание.

LXXXVIII ЗАСЪДАНИЕ, ВЪ СЪББОТА 29 НОЕМВРИЙ 1880 ГОД.

(Подъ председателството на г-на Сукнарова. — Начало въ единъ часъ 20 мин. послѣ пладнѣ.)

Председателъ (Звъни.): Ще се чете списъка.

Секр. Райчо Поповъ (Чете списъка.) Отсутствували: Христо Стояновъ, Цeko Вълчевъ, Атанасъ Каракашовъ, Т. Балабановъ, Климентъ Епископъ Бранички, Даскалъ Тодоръ, Г. Кирковъ, Дръ Антоновъ, Бурмовъ, Митрополитъ Григорий, Г. Цанковъ, Начовичъ, Т. Станчовъ, Велчо Лиловъ, Атанасъ Костовъ, Кжнчо Жековъ, Д. Бърневъ, Василий Поповичъ, Хафузъ Билалъ, Ахмедъ Идризолу, Болѣрски, Т. Икономовъ, Свящ. Н. Икономовъ, Н. Десевъ.

Председателъ: Отъ 172 представители 42 отсутствуватъ съ касираниѣ, присѣдствуватъ 130. Има повече отъ половината, засѣданието се отвара. Ще се чете 84 протоколъ.

Секр. Радославовъ (Чете 84 протоколъ.)

Председателъ: Има ли нѣкой да забѣлжи?

Калчо Пасковъ: Азъ бѣхъ казалъ за онѣя, които се взематъ «въ народната войска», а въ протокола стои «въ постоянната войска». Желая да се поправи това.

Председателъ: Бѣлжката ви се взема въ внимание.

Калчо Пасковъ: Сѣщо бѣхъ казалъ, че агентинѣтъ въ Бѣлградъ не отговаря на назначението си.

Председателъ: На дневний редъ ще е избиранieto на председателя. Какъ желасъ Сѣбранieto, по явно или по тайно гласуване да стане? (По тайно.)

(Давамъ на 5 мин. распусъ.)

(Послѣ распусъ.)

Председателъ (Звъни.): Засѣданието се отвара на ново.

Секр. В. Радославовъ (Чете списъка. Слѣдва гласоподаванието.)

Председателъ: Гласове получили слѣдующиѣ лица: Сукнаровъ 87, Стамболовъ 12, дръ Браделъ 2, Кунчевъ 1, Горбановъ 1, дръ Антоновъ 1. Избранъ е слѣдователно Сукнаровъ, съ 87 гласа. (Ржкоплескание: «да живѣ!») На дневний редъ е четението прошения. (Гласове: да се избере подпредседателъ.)

Предсѣд. Сукнаровъ: Господа! Понеже ме избрахте за председателъ, като Ви благодаря за до сѣгашното ви довѣрие, което отново съ вашето избираице ми показахте, давамъ си оставката отъ подпредседателството и съ благодарение приемамъ председателското мѣсто. Ще се старая всекога да оправдая това ваше довѣрие. На редъ е да се избере подпредседателъ, или иска Нар. Събрание за други пѣтъ да остави. (Гласове: сега.) Желасъ ли Нар. Събрание, сега да се избере подпредседателъ? (Желасъ.) Какъ да стане избиранieto тайно или явно? (Тайно.) (Давамъ 5 мин. распусъ, догдѣ се напишатъ бюлетиниѣ.)

(Послѣ распусъ.)

Гласува се за подпредседателъ.

Секр. Радославовъ (Чете списъка.)

Председателъ: Резултатътъ на гласоподаванието е слѣдующий: Трифонъ Пановъ получилъ 74 гл., Петръ Станчовъ 6, Каролевъ 4, дръ Антоновъ 4, Т. Икономовъ, Цeko Войвода, Иосифъ Ковачовъ, Райчо Поповъ, Терджуманъ Ахмедъ, Калчо Симеоновъ, Михаиловский, Цeko Вълчовъ, дръ Молловъ, Живковъ, М. Радославовъ по 1 гласъ.

Председателъ: Слѣдователно избранъ е г-нъ Пановъ, който е получилъ вышегласне 74 гл. — На

дневний редъ е да се четатъ прошения. Моля г. докладчика да вземе мѣстото.

Докл. Расолковъ (Чете):

„Прощение отъ Илия Стоиловъ изъ гр. Серресъ (Македония) подадено въ I сесия на II обикн. Нар. Събрание на 7 Май 1880 год. Въ това прошение казва просителътъ, че се отнасялъ миналата год. съ прошение до Министерството на Просвѣщеніето за служба; въ него прошение приложилъ просителътъ 2 свидетелства отъ ямболскитъ окр. началници. Тѣзи прошения били дадени Стоилову за неговата честностъ и исправностъ въ службата му. Г-нъ Горановъ, началникъ въ Министерството на Просвѣщеніето, написалъ върху поменатитъ двѣ свидетелства: „Владалъ се неприлично“. Съ този надписъ върху свидетелствата на Илия Стоилова била убисна бжджцността на прошения, заради това той се отнесълъ съ прошение до соф. административенъ съдъ, който осъдилъ Горанова на двумѣсеченъ затворъ и на 80 фр. глоба и да плати 320 фр. на обвинителя за обезщетение. Горановъ апелиралъ това рѣшение въ соф. губериски админ. съдъ, който тоже отблъсналъ жалбата на Горанова; но последний касиралъ постановлението на соф. губ. адм. съдъ, вслѣдствие на което касационний съдъ повърналъ дѣлото въ соф. губ. адм. съдъ. Соф. губ. адм. съдъ уничтожилъ рѣшението на соф. окр. адм. съдъ въ сѣщото време далъ право на Илия Стоилова да заяви противъ Горанова въ М-вото на Просвѣщеніето. Илия Стоиловъ касиралъ последното рѣшение на соф. губ. адм. съдъ, но касацията му оставила жалбата безъ послѣдствие, защото не била дадена въ опредѣлени отъ закона срокъ. Прощението на Илия Стоиловъ до Нар. Събрание било проведено въ М-вото на Правосъдието; но Стоиловъ и отъ тамъ не получилъ удовлетворение, за това той сега подава второ прошение на Нар. Събрание, съ което моли да преглѣда жалбата му съ внимание и пай сѣтитъ предлага на Събраието: 1) да се дава подъ съдъ всяко лице било то чиновникъ или не, безъ никакво препятствие; 2) Нар. Събрание да опредѣли една комисия, която да бди какъ се изпълняватъ законитъ“.

Комисията е на мнѣние да остане безъ послѣдствие, понеже е минало всичкитъ инстанции.

Райчо Поповъ: Г-да! Азъ не знаа, до колко е не умѣстно това оплакване на този чловѣкъ, който, споредъ казването на г-на докладчика, е ходилъ отъ първостепенно сѣдилище на второстепенно и третостепенно и се отблъсналъ и отъ едного и отъ другото, като останалъ не оправданъ. Той сега се надѣва на Нар. Събрание, като на законодателно тѣло. Събраието наистина не може да сѣди, но то прави закони. Както знаемъ и въ миналия дѣнь нѣкой отъ нашитъ депутати подигнаха запитване, да ли се изпълняватъ законитъ и да ли наистина всѣкий отъ сѣдитъ се сили и труди да ги изпълняватъ. До колкото знаа, все тѣй се отблъснуватъ бѣднитъ хора, които не знаятъ на кждѣ да се обърнатъ. Ако нѣкой да попита нѣщо въ сѣда, нѣма кой да му оправи и така опредѣлениотъ срокъ за апелация и касация изминава, безъ да го знае той, и по този случай си изгубва правото за апелация, ако и да го има. За това да се вземе въ внимание оплакването на тѣзи чловѣци и да се проводи прошения въ М-вото на Правосъдието, за да му даде по пататъшенъ ходъ.

Докладчикъ: Това прошение е било вече въ М-вото на Правосъдието, тамъ се проводи отъ първата сесия.

Отъ Министерството се отговори, че понеже срокътъ билъ пропуствнатъ, то М-вото не могло да помогне на просителя.

Райчо Поповъ: Азъ това го чухъ, че било проваждано. Но азъ знаа, че има отъ цѣла страна на България прошения въ М-вото за просрочване. Но какъ ставатъ тия работи? Азъ самъ съмъ билъ очевидецъ на това. Нѣкой иска преписъ отъ рѣшението и му казватъ, да дойде послѣ 3 или 5 дѣня. Когато дохожда, казва му се, че нѣма председателътъ тука или е боленъ и да дойде подиръ 2 дѣни. Като дойде послѣ, ще му кажатъ, че сега се преписва. Той бѣдний стои, чека отънѣ догдѣто огладнѣе; тогава става и си отива. Самитъ сѣдни го правятъ това, г-да. Азъ съмъ билъ очевидецъ на тия работи и съмъ писалъ на М-вото, но писмото ми остана, като «гласъ вопиющі въ пустиня». Сега като се надѣваме, че за напредъ ще бжде въ по редовно и по добро управлението, то въ сѣдилищата трѣба да се разглѣдатъ такива дѣла повторително. Това е моето мнѣние, защото знаа, че много хора сѣ неправдани по просрочване. И понеже тука има оплакване за тѣзи работи, зарадъ туй азъ подигамъ този въпросъ.

Славейковъ: При всичко че не бѣхъ при прочитаніето на прошениято, но имамъ забѣлжжено, че е просрочено. И веднажъ като се пропуе срокъ, просителътъ си губи правото за апелацията. Ако е било това просрочване отъ неговото немарение, тогава да не се приеме неговото оплакване. Но ако е станало това, че не му сѣ дали преписъ отъ рѣшението и утрѣнта е изминала срокътъ, тогава той не е виновенъ. Той прибѣгва тука до Нар. Събрание, да се оплате за една неправда. За това Нар. Събрание може да проводи прошениято до М-вото на Правосъдието и то може да го разглѣда и да го отблъсни, ако ще види, че е въ него кабахата на просрочването. Но ако излѣзе просрочването отъ непредаваніето преписъ, то трѣба да се обърни внимание къмъ просбата на този чловѣкъ, защото таквизн случаи ще има много, и ние не можемъ да ги отхвърлимъ, когато ги представятъ въ Нар. Събрание. Истина е, че ако е несправеденъ искътъ на този чловѣкъ, то ще правимъ главоболне на М-вото на Правосъдието. Но азъ мисля, че Нар. Събрание ще бжде покрайний мѣръ безпристрастно, когато се произнесе, че не желае да ставатъ такива просрочвания отъ онии, които трѣба да вардятъ закона. Ако би взелъ той — просителътъ — преписъ отъ рѣшението 5—6 дѣня напредъ, тогазъ щѣше той да има време да апелира. Но когато взема преписъ днесъ и утрѣ се свършава срокътъ, тогава мисля, че този чловѣкъ не е кривъ. За това се придружавамъ съ мнѣнието на г-на Райча Попова и предлагамъ да се препрати това прошение до М-вото на Правосъдието.

М-ръ Цанковъ: Ако е истина, гдѣто се казва въ прошениято, че за просрочването причината билъ единъ чиновникъ, то има право той да се оплаква противъ

сжда и загубитъ си да търси отъ него. Може прощението да се проводи въ М-вото на Правосъдието, което ще му даде далнѣйшии ходъ. Но ако е погрѣшката у него, тогава нѣма какво да иска. Прочее въ закона е казано, че всѣкий трѣба да докаже искътъ си, а който не може да го докаже пада.

Докладчикъ: Просителътъ казва въ прощението си, че не му било обяснено, кой день и кога трѣба да даде кассационна жалба и по тая причина той изгубва срокътъ си. Комиссията забѣлѣжи, че прощението бѣше въ М-вото на Правосъдието, което могло е да узнае, да ли е вината въ просителътъ или въ сѣдилището и да ли не му е дадено на време преписъ. При всичко това комиссията не постоянствова на това мнѣние и Н. Събрание може да проводи пакъ прощението въ М-вото.

Ненко Храновъ: Желателно е, да се знае, да ли е имало тогава кассация, защото имаше доста рѣшения отъ областний сѣдъ, които не приемаше кассацията за разгледване.

Предсѣдателъ: Въ самия докладъ се казва, че той е добилъ въ кассацията, но му е повърнато прощението.

Ненко Храновъ: Има много такива, на които на време не издали рѣшения, така е просрочванъ срока и не е съобщено на странитѣ, че тѣ могатъ да апелиратъ. Азъ обръщамъ на това внимание и съмъ на мнѣние да се проводи туй прошение до М-вото на Правосъдието да испита работата. Има хора, които не познаватъ закона и имъ се дава рѣшението послѣ срокътъ, но тогава вече изгубватъ правото за апелъ. Имало е и мое едно такова рѣшение, което се издаде 16 дня послѣ срока и не ми се каза, че можъ да кассирамъ. (Гласове: това е друга работа!)

Грънчаровъ: Комиссията мисли, че това прошение трѣба да остане безъ послѣдствие, защото било проведено вече единъ пакъ въ Правосъдието. На това се основава комиссията и иска да остане безъ послѣдствие. Но азъ мисля, че ако М-вото би добръ изучило предметъта и жалбата, то може да узнае, кога е дадено преписъ на просителя, защото всѣкий преписъ си има своя номеръ и по него може да се оправи въ кой день е издадено рѣшението. Отъ това може да се види да ли истина е пропуснатъ срока. Ако излѣзе, че той е получилъ рѣшението късно и слѣдователно е просрочилъ не по своя вина, то може да се предаде прощението въ кассацията. Защото дохождатъ въ сѣдилищна практика и такива случаи, гдѣто кассацията сама рѣшава, да ли да се разгледва едно дѣло, или да се не разгледва. Но тука кассацията не е испитала тѣзи работа. За това да се проводи на М-вото, което може да узнае, по № на преписа, какъ стои работата. На мнѣние съмъ прочее да се проводи въ М-вото на Правосъдието.

Докладчикъ: Г-нъ Ненко Храновъ каза, че рѣшенията, които излизатъ отъ сѣдилищата, не писватъ, че просите-

литъ или сѣденитѣ иматъ право да апелиратъ или кассиратъ. Негова мнлостъ, ако казва такова нѣщо, то може да му се повѣрва, но то е станало въ време на окупацията, когато нѣмаше кассация. Отъ какъ е наредена кассацията, въ нашето управление, то вѣрвамъ, че нето едно рѣшение не е излѣзло, гдѣто да не се казва, че има право да кассира. Слѣдователно неговото казване може само да се отнася за време на окупацията.

Баларевъ: Отъ думитѣ на г-на докладчика на комиссията, видѣхме, че това прошение е преминало презъ всичкитѣ инстанции и най послѣ е дошло въ кассацията; но кассацията отблъснала кассационната жалба на основание, че той е пропусналъ срока. Той ако е пропусналъ срока не по своя вина, то трѣбаше да изложи причинитѣ, по които не е ималъ възможность да кассира дѣлото въ опредѣленный срокъ; тогава кассацията щѣше да го вземе въ съображение, но кассацията не е имала, види се, такова извѣстие. За това съмъ на мнѣние да си остане това прошение безъ послѣдствие, защото той самъ не знаеше да си защити своя интересъ. А кассацията отъ гдѣ да знае, да ли има той право или не.

Предсѣдателъ: Приема ли Народното Събрание да се препрати това прошение въ Министерството на Правосъдието? (Приема се).

Докладчикъ: (Чете:) Прощение отъ Рифатъ, Арифъ и Мустафа Ефенди въ името на кюстендилското турско население, съ което молятъ да се тури единъ справедливъ край относително чифлицитѣ. Сѣщитѣ молятъ за дѣлъ отъ наемътъ на тѣзи чифлици, които сѣ се давали подъ наемъ отъ кюстендилский окр. съвѣтъ.

Комиссията е на мнѣние да се проводи това прошение въ Министерский Съвѣтъ на разгледване.

М-ръ Цанковъ: Менѣ се струва, че това прошение показва, че тѣзи хора не разбиратъ работата, понеже търсятъ аренда, която е преминала, до като сѣ станжали ступани на своитѣ имущества. Споредъ закона на такива аренди тѣ нѣматъ право. Щомъ сѣ влѣзли тѣ въ владѣние на имущества си, тѣ не могатъ да взематъ и отъ сѣщата дата аренда, а трѣба да чакатъ до като се изпълни срока на отдаванетоъ съ кирия, защото нѣкои имущества се даватъ за една година, а взема имъ се напълно заплатата; други пакъ се даватъ за 6 мѣсеци съ кирия, нѣкои пакъ съ 3 мѣсеци. Тѣй щото ако би тѣ да станатъ ступани отъ когато се е давало съ аренда имуществото и че се е минало 3 мѣсеца, кирия се дава само на 3 мѣсеца, тогава тѣ за вторитѣ 3 мѣсеца нѣматъ право да взематъ кирия. Тѣ тука сега мислятъ, че щомъ сѣ влѣзнали въ владѣние, то отъ сѣщия день да взематъ кирия. Нѣкой пакъ претендиратъ да взематъ кирия и отъ напредъ. За това това прошение напрасно е да се проводи въ министерството.

Мин. Славейковъ: Желателно би било да се знае да ли привеждатъ нѣкоя статия отъ закона; ако не при-

веждатъ, тогава, не зная, какво ще права Министерството; ако пъкъ привождатъ нѣкоя статия, то Министерството може да испита, да ли съобразно съ тѣзи статия на закона, може да се постъпи или не.

А. Храновъ: Като членъ отъ тѣзи комисия, това прошение азъ съмъ го челъ и далъ съмъ мнѣние, че трѣба да се остави безъ послѣдствие; защото въ прошения нищо ясно се не казва. Тѣ искатъ да добиятъ плата отъ аренда, когато градътъ Кюстендилъ билъ захванатъ отъ рускитѣ войски въ 1878 година, и подиръ до гдѣто сж се върнали и комисията ги припознала за владѣтели. Освѣнъ това, подписитѣ сж направени съ една рѣка; а отъ долу нѣма турски подписи, както обикновенно турцитѣ се подписватъ. Тѣй щото, не се знае да ли сж вѣрни думитѣ въ това прошение; защото нѣма турски печатъ. А моето мнѣние, е да остане това прошение безъ послѣдствие.

Предсѣдателъ: Приема ли Народното Сѣбрание да остане това прошение безъ послѣдствие? (Приема се.)

Докладчикъ (Чете): Прогшение отъ жителитѣ на градъ Самоковъ, които молятъ да имъ се опредѣли една помощ за поддържане на класното имъ училище. Тѣ просятъ да се внесе лихвата отъ завѣщаната отъ покойнаго Авксентия сума, която се намира въ Екзархията, въ общината имъ за употребление за училището имъ. Комисията е на мнѣние относително за помощъ, която искатъ гражданитѣ отъ Самоковъ да остане безъ послѣдствие. А относително за паритѣ отъ Авксентия да се препрати въ Министерството на Външнитѣ Работи и Исповѣданията, да направи по-трѣбното

М-ръ Цанковъ: За тѣзи пари азъ предварително съмъ писалъ и въ Самоковъ и въ Екзархията за да зная какъ стоятъ. Тия пари сж въ Екзархията и сж похарчени отъ нея, за това, тя ги дължеше. Тя е дала само 20,000 гроша отъ лихвитѣ на тия пари. Сега най добръ ще бжде, азъ мисля, отъ онова, което се плаща на Екзархията вѣка година да се задържа лихвата; защото Екзархията не е сега въ състояние да плати капитала, но лихвитѣ може да плаща.

М-ръ Каравеловъ: Колкото за помощъ, то да не се оставя безъ послѣдствие, а да се прати въ Министерството на Просвѣщеніето, което може да направи нѣщо, колкото е възможно.

М-ръ Славейковъ: Именно това имамъ да кажа; защото, ако да глѣдаме града Самоковъ самъ по себе си, може би да не е толкова право да иска помощъ; но има и други условия, по които трѣба да имъ се даде помощъ, и заради тѣхъ може да се направи нѣщо. За това, да се проводи въ Министерството на Просвѣщеніето.

Предсѣдателъ: Желаетъ ли Народното Сѣбрание да се проводи въ Министерството на Просвѣщеніето? (Приема се.)

Докладчикъ (Чете): Прогшение отъ 11 души радо-

миреки жители, които иматъ воденици подъ града Радомиръ, на които водата отбивали солдатитѣ отъ № 3 дружина, и за това молятъ да стане распорѣждане за удовлетворение.

Комисията е на мнѣние да се прати въ Министерскій Сѣвѣтъ.

М-ръ Каравеловъ: Азъ мисля, че може да се прати въ Министерскій Сѣвѣтъ, да видимъ, та или военното Министерство може да намѣри сумми за да се заплати за тия ниви, или ние ще ги платимъ.

Предсѣдателъ: Желаетъ ли Народното Сѣбрание да се прати това прошение въ Министерскій Сѣвѣтъ? (Приема се.)

Докладчикъ: Прогшение отъ 37 свещеници отъ трѣнскій окръгъ, които се плачатъ, че народа ги напада, за това просятъ да се уллучи положението имъ, като имъ се плаща отъ правителственната хазна.

Комисията е на мнѣние да се прати въ Министерството на Външнитѣ Работи и Исповѣданията.

М-ръ Цанковъ: Това е едно доказателство, че Народното Сѣбрание трѣба да глѣда да се вотира по скоро законопроекта за черковното управление; защото не е само това прошение, но има и много други такива. Догдѣто се рѣши законопроекта, то да се прати въ Министерството на Външнитѣ Работи и Исповѣданията.

Симидовъ: И азъ имамъ такова писмо отъ свещеницитѣ отъ нашия окръгъ, които сж въ сжщето положение. Като чу народътъ, че имъ се плаща отъ правителството, то не имъ дава нищо, и тѣ некатъ да даватъ прошение и сж въ жаластно положение. За това, трѣба да се свършатъ и наредатъ тия работи.

Предсѣдателъ: Желаетъ ли Народното Сѣбрание да се проводи това прошение въ Министерството на Външнитѣ Работи и Исповѣданията? (Приема се.)

Докладчикъ: Прогшение отъ Никола Хитровъ отъ г. Ловичъ, който се оплаква отъ Русчукскій владика, че като ималъ давия за жената си, отнели му я.

Мнѣнието на комисията е да се, проводи това прошение въ Министерството на Външнитѣ Работи и Исповѣданията съ препорѣжка, да се даде край на това дѣло.

М-ръ Цанковъ: Сжщо такова едно прошение имаше подадено въ предишната сессия и то дойде до мене и азъ писахъ на Негово Блаженство Екзарка да даде край на тия работи; той отговори, че не може нищо да направи, когато нѣма Святии Синодъ. Азъ бихъ казалъ, че тѣзи работа не зависи толкова отъ Святии Синодъ, колкото отъ Правителството; но Правителството не можеше да вземе никакви мѣрки, догдѣто нѣма законъ за черковното управление. Това е още едно доказателство, каква мѣжнотия има министерството до когато нѣма законъ за черковното управление; защото не знае какво да прави. И за туй, трѣба законътъ по скоро да се свърши.

Председателъ: Приема ли Народното Събрание да се проводи това прошение, споредъ мнѣнието на комиссиата въ Министерството на Външнитѣ Работи и Исполвѣданията съ особена препорѣка? (Приема се),

Докладчикъ: (Чете?) Прошение отъ Ивана Цвѣткова изъ гр. Видинъ, жалова се, че му се забранявало отъ владиката да живѣе съ жена си. Комиссиата е на мнѣние да се испроводи това прошение до Министерството на Външнитѣ Дѣла и Исполвѣданията съ препорѣка да се обърне сериозно внимание въ подобни случаи.

Симидовъ: И азъ обръщамъ внимание на този въпросъ. Въ нашиятъ окръгъ има единъ добъръ челоуѣкъ въ село Добралисево, и по такъвъ пнатъ да кажа просто, архимандрита го съсипа. На едного даватъ жена, който не ще, а на другъ, който иска, не даватъ. Сѣщо така ожениха единъ челоуѣкъ лудъ, който е при това глухъ и нѣмъ за едно дванадесетъ годишно момиче и 8 години го въртѣха. Тѣзи работи сѣ срамъ и грѣхъ и трѣба да се тури редъ въ това отношение.

М-ръ Славейковъ: Дѣйствиелно твърдѣ обидно щѣше да бѣде, ако да бѣше се засло Нар. Събрание да прави сватовщина. Отъ това прошение, което се чете по напредъ, ясно се вижда, че не могатъ да бѣдѣтъ такива безобразности отъ страна на Епископа; но той ако ги даде на първата жена не трѣба да търпи отъ него пари. Ако на първата жена е обѣщавъ да ѝ даде нѣщо, то кой ще даде тѣзи пари на оная жена, която е оставена отъ мъжѣтъ. Азъ имамъ да забѣлѣжа, че не сѣ Владицитѣ, които правятъ тѣзи работи; но тамъ селенитѣ сами се распорѣждатъ и имали много такива примѣри; защото тамъ за наказание даватъ млади момичета на стари хора; защото некатъ да ги женятъ по стари за да имъ работятъ повече време у дома, и когато момичета бѣгатъ, за да се женятъ, тогава за наказание даватъ ги на хора, които сѣ преминали възраст; и въ тѣзи нѣща не сѣ виновати Владицитѣ и Епископитѣ. За това да се даде това прошение въ Министерството на Външнитѣ Дѣла и Исполвѣданията, да испита работата. При всичко това азъ обръщамъ внимание, че не сѣ само Владицитѣ виновати, а и самитѣ селени, и не трѣба да обвиняваме Владицитѣ за 10 рубли. Ако да бѣше за 10 пола можехме да повѣрваме нѣщо; но за 10 рубли не е нужно да обвиняваме.

Симидовъ: Г-нъ Славейковъ говори за млади момичета, че ги давали комуто щѣли; това е истина. Но азъ говоря за едно 12 годишно момиче, което го дадохъ на единъ лудъ челоуѣкъ, глухъ и нѣмъ и 8 години го въртѣха, тука е причина Архимандритъ Константинъ и Алимпии. Азъ имамъ писмо за това гдѣто бѣхъ казалъ за село Малий-рѣтъ и можъ да го прочетѣ.

Председателъ: Желаетъ ли Нар. Събрание да се говори още върху това прошение? (Не). Приема ли Нар. Събрание да се препроводи това прошение до Министерството на Външнитѣ Дѣла и Исполвѣданията? (Приема се).

Докладчикъ: (Чете): Прошение отъ селянитѣ на село Леница Раховскій окръгъ, разказватъ че въ време на войната, отъ страха на башибозуцитѣ, избѣгали отъ селото си, като оставили всичко, похѣщина и стока на произвола на турцитѣ. Слѣдъ завръщанието имъ въ селото, тѣ намѣрили кѣшитѣ си голи. Окр. съвѣтъ имъ наложилъ за 1877 год. да платитъ данѣкъ 22,781 грошове, срѣщу които казватъ просителитѣ, че въ пари брашно и масло били заплатили по напредъ 21,000 гроша и че 1781 гроша останало да плащатъ за нея година, а съвѣта искалъ имъ напълно пакъ всичкитѣ. За 1878 год. расписали имъ да плащатъ за десѣтъкъ 3,089 фр., когато селото имъ било 60 кѣщи и едвѣмъ 5 чифта волове имали. Тогазъ отъ съсѣднитѣ имъ села, които четатъ повече отъ 300 кѣщи не искали толкозъ десѣтъкъ. За сѣщата 1878 год. окр. Раховски съвѣтъ е искалъ още 3000 гроша за смрадлика, когато тѣзи селяни нито листъ не откъснали тая година, а планинитѣ сѣ го били обрали. Освѣнъ това казватъ, че смрадликата въ прѣстѣта имъ, 10 години да се бере, неструвала толкозъ пари. Просителитѣ молятъ Нар. Събрание да имъ се не взиматъ горѣпоменѣтитѣ незаконни данѣци (не се разбира всичкитѣ ли) и на драго сърдце били готови да плащатъ всѣкий законенъ десѣтъкъ. Комиссиата предлага да се испроводи до Министра на Финанситѣ.

М-ръ Каравеловъ: Азъ ще моля Нар. Събрание да го препрати въ негово министерство. Азъ до колкото помня за смрадлика бѣше станало нѣкакво распорѣждане още въ времето на Императорскій Комиссаръ. Азъ мисли, че бѣше се простилъ десѣтъка отъ смрадлика и не се събираше, а колкото за данѣка праведенъ ли е или не, ще се испита работата и ако види правителството, че е несправедно, нѣма да имъ го иска, а въ бѣдѣщата сессия на Нар. Събрание ще се предаде за да се расправи, а така това не е извѣстно нищо.

Цеко Вѣлчовъ: Азъ зная тѣзи работа добръ. Азъ онова време бѣхъ предѣтелъ на окр. съвѣтъ. Тогава повикахме всичкитѣ села, за да узнаимъ какво се плащало на турското правителство. Това село, когато Руската войска се приближи, бѣше оградено отъ черкезитѣ и арнаутитѣ. Хората тогазъ бѣха побѣгнали въ Плѣвенскитѣ села гдѣто бѣха останали 16 дѣна безъ да се връщатъ назадъ. Когато се върнали не намѣрили нищо въ кѣшитѣ и тогава тефтеритѣ на кмета заедно съ мазбатата бѣха се изгубили всички. Тогава ние питахме другитѣ околни села. Като узнахме какъ е работата и се научихме, че това село е било ограбено безъ да имъ се оставила дрѣха, а тѣ сѣ избѣгнали само съ една душа, ние тогава отидохме 3 мина: Азъ, Нино Петровъ и едно момче отъ Бѣлградъ и единъ воененъ офицеръ, като комиссия, и най напредъ питахме кмета, а послѣ селянитѣ и споредъ казванието имъ останаха 1000 и толкова гроша да даватъ. Това го занесохме и дадохме въ градѣтъ; но тѣ като сѣ глѣдали отъ по вѣхъта маз-

бата отъ турското правителство, записали сж онова, колкото даватъ всѣка година. Така тѣ не давали всичкиятъ данѣкъ и сж останали ексикъ отъ 1877 год. Колкото за 3,000 фр. праведно ли е или не, то за тѣхъ окр. съвѣтъ се распореди; но колкото за 9000 гроша, то всичкото село нѣма да хване за 9000 гроша смрадлика; и въ това време, когато сж имали само 5 чифта волове, тогава тѣ не сж жънали смрадлика ни едно. Тѣ сж 4 села: Липица, Юница, Койнари и Чомаковци. Тѣзи година, когато странни хора обраха смрадликата, докараха я и питаха окр. началникъ и той каза, че отъ смрадлика, не се взима десетѣкъ. Странникъ хора я продадоха на търговцитѣ и послѣ една година имъ се налага да плащатъ десетѣкъ на смрадликата. Тѣзи е работата, която имамъ да обясна на Нар. Събрание за знание.

Симиловъ: Сжщо имамъ да кажа, което каза г-нъ Цеко Вълчовъ за 3000 фр. За десетѣка азъ съмъ съгласенъ да остане безъ послѣдствие, защото така се хвърли единъ общъ данѣкъ за 1878 год., а има хора, които сж нѣмали нищо, може би да имъ било тежко; но ние не можемъ да развалимъ това, което е общо за цяла България. Но колкото се касае за смрадликата за 1877 год., то азъ мисля, че може да се вземе въ внимание, а другото да остане безъ послѣдствие.

М-ръ Славейковъ: Имамъ да кажа само нѣколко думи за смрадликата 9000 фр., като знаемъ, че отъ други мѣста нѣма да излѣзе повече отъ 3 до 4000 гроша, то ми се струва, че е много, като за селото Липица. Азъ не зная да ли го е другъ жъналъ и продалъ ли го е или не; но ако бѣше го накосило само селото, то това ми се види тоже прекалено и това мисля, че лѣжи на распореданieto на окр. съвѣтъ. Отъ напредъ бѣше опростено въ време на окупацията, но на много мѣста и подиръ това вторий пѣтъ се обяви да се вземе десетѣкъ; но азъ зная въ селото Червеново бѣше се продало за 1500 гроша. Селенитъ мисляха, когато го продаваха, че ще бѣде въ тѣхната полза; но по подиръ дойде заповѣдъ отъ министерството, че трѣба да се продаде. Тогава почнаха да го косятъ тѣзи, на които бѣше продадено и излѣзе 3000 гроша вмѣсто 1500 гроша да даватъ. Азъ не зная, какъ се свърши това; но знаемъ, че по напредъ, като мислеха, че е опростенъ този данѣкъ, тѣ се расплагаха съ паритѣ. Работа е, че тѣ ако сж го продали за селото си, тогазъ нѣма да имъ се иска; но ако сж го на други продали, трѣба да платятъ колкото сж взели пари повече.

М-ръ Каравеловъ: Както казаха за третѣ хиляди фр. съмъ съгласенъ да остане безъ послѣдствие; но за онова, което каза г-нъ Цеко Вълчовъ, че е станала наистина грѣшка именно за смрадликата, то обѣщавамъ се, че ще се изслѣдва тѣзи работа и ако е справедлива жалбата имъ, то нѣма да имъ се вземе нищо нито за тѣзи година, нито за миналата. Окончателно ще

рѣши Нар. Събрание тѣзи работа, когато се представи изслѣжданieto. (Гласове: съгласни).

Цеко Вълчевъ: Искамъ да обясна вкратицѣ на Н. Събрание слѣдующето: селото Комари е отъ 500 кѣщи, а има да плаща 2000 гр. Село Чомаковци е отъ 400 кѣщи, а има да плаща 4000 гроша. Селото Липица е отъ 60 кѣщи и е турено да плаща 9000 гроша, а селото Юница е отъ 150 кѣщи не турено тоже да плаща 9000 гроша.

М-ръ Каравеловъ: Азъ желая да зная, кога е това било.

Цеко Вълчевъ: Въ 1878 г. именно за смрадлика.

Председателъ: Приема ли Н. Събрание да се проведи това прошение до Министерството на Финансите? (Приема се.)

Докладчикъ: (Чете.) Прощение отъ свещ. Ивана Х. Петровъ Хайверковъ родомъ отъ Търново. На 1874 г. Екзархията го опонила и го пратила въ Едирненскитѣ села да служи тамъ. Той тогнѣтъ отъ грѣцкия владика и отъ постоянна борба съ грѣцитѣ билъ принуждаванъ да мѣни нѣколко села. Въ 1876 год. като съучастникъ на въстанието, понеже билъ приготвилъ тамгашното население да въстане, хванатъ билъ отъ едирненскитѣ власти и хвърленъ въ тъмница. Въ 1877 год. презъ войната билъ пратенъ на заточение въ Адена, отъ гдѣто се освободилъ по Санъ-Стефанския миръ. Намѣрилъ жена си и дѣцата си въ гр. Лозенъ въ едно най лошо положение. Дошълъ си въ Търново, дѣто Митрополита му далъ енория въ селата; но отъ една година го извадилъ и отъ тогава на самъ стои празенъ безъ поминѣкъ, когато на главата му има три дребни дѣца да отхранва и въспитава. Проси като на поборникъ да му се даде парична помощ за прехрана, догдѣто му се даде енория. Комиссията е на мнѣние да се неспроводи това прошение до Министерството на Външнитѣ Дѣла и Исповѣданията. (Приема се.)

Между прошенията се намѣри едно като въ видъ на писмо отъ представителъ на Н. Събрание, подписано въ името на Берковекитѣ граждани, а носи само два подписа. Въ него се говори за мостовѣтъ на Ломското шосе, че Правителството искало да ги развали и да прави нови мостове за 400.000 фр. Казва се, че тѣзи мостове били правени въ 1878 год. и че нѣма нужда да се развалятъ, но можѣтъ още 10 години да траятъ, за това предлагатъ на Нар. Събрание, да не се прѣснудатъ тѣзи пари. Комиссията мисли, че понеже нѣма подписи, нито е въ видъ на прошение, да се остави безъ послѣдствие.

Грънчаровъ: Комиссията като глѣдала, че нѣма подписи и че не е писано въ видъ на прошение, но като писмо и за това мисли, да остане безъ послѣдствие. Не трѣба много да се простираме. Тука има два подписа отъ представителитѣ на Нар. Събрание, които се обръщатъ къмъ него. Знаемъ всички и говори се за нередности по общитѣ сгради, за това безъ да продъл-

жаваме, като знаемъ всички пуждата каква е, да се про-
води това до Министерството на Вътрѣш. Дѣла, за да
се не прѣскаатъ паритѣ на халосъ.

М-ръ Каравеловъ: Щомъ има подписи, то тоже
сѣмъ на мнѣние, че това може да се препрати на Ми-
нистерството, защото се пращатъ прошения, които иматъ
по малко значение, отъ колкото това писмо.

М-ръ Славейковъ: Виждамъ, че не се тука де-
путатитѣ, които представиха прошения. Азъ като бивший
предсѣдател на Нар. Събрание знамъ, че тѣ го пред-
ставиха и желаяха да се говори за него. Това е пред-
ставено отъ единъ депутатъ и трѣба да се разгѣда.

М-ръ Каравеловъ: Тогава е това единъ видъ ин-
терпелация и може да се проводи въ министерството.

Стамболовъ: Това прошение се получи твърдѣ
скоро и то отъ г-на Панова, който иска по скоро да
рѣшимъ нѣщо, защото на 1-ий Декември ще се отда-
датъ мостоветѣ на предприимачитѣ и да се неправи както
съ другитѣ напр. въ Балли-Ефенди, гдѣто основитѣ се
хвърлиха съ барутъ и послѣ да правятъ други отново;
за това да се испроводи това прошение до Министер-
ството и ако мостоветѣ могатъ да траятъ още 10 го-
дини, то не трѣба тѣзи пари сега да се харчатъ.

Наумовъ: Азъ сѣмъ билъ въ Берковица въ 1878
година, когато се правяха тѣзи мостове, за това най
добрѣ би било да се испроводи това прошение, колкото
би било възможно по скоро, до Министерството съ осо-
бена препорѣка, защото на 1-ий Декември ще се отда-
ватъ; за това да се зематъ мѣрки и да се не харчатъ
тѣзи 400.000 франка, когато могатъ да се правятъ
тѣзи мостове подиръ нѣколко години.

Стефанъ Поповъ: Отъ прошениято заключавамъ,
че това неодобрение е распространено на повече мѣста.
И отъ Разградско сѣ дошли писма, че мостове, които
могли да траятъ още 20—30 години се развалиха и
се правиха отъ ново. Освѣтъ това цѣнитѣ сѣ толкова
високи, щото нѣкои мостове, които можели да станатъ
съ 2000 фр., излѣзла имъ направата за 6000 фр. и
че направата на мостоветѣ щѣла да стане по здрава и
по ефтина. За това добрѣ би било да се намѣри нѣ-
какъвъ другъ способъ за направата имъ и именно да
се правятъ само тѣзи мостове, които се потрѣбни, а
другитѣ да останатъ за послѣ. Окр. Съвѣти ако да бѣха
ги правили, щѣха да излѣзнатъ 5 или 6 пѣти по долу,
отъ колкото сѣ направени.

Еремия Гешевъ: Колкото за Берковскитѣ мостове,
азъ сѣмъ тоже на мнѣние че не трѣба да се развалятъ,
защото толкова скоро сѣ направени.

Дюкмеджиевъ: Азъ именно искахъ да погоря за
мостоветѣ за да се земе по скоро въ внимание и да се
опредѣли да се не харчатъ толкозъ пари; но желателно
е за напредъ за направата на мостоветѣ да се повикатъ
нашитѣ Българи. Има отъ нашитѣ майстори въ Бълга-
рия и въ Тракия, напр. брациговцитѣ направиха мо-

стове, които ще траятъ 1000 години. Най добрѣ е да
се пита има ли нѣкой Българинъ; но така просто се
отдаватъ на нѣкой компания, която (ужъ), че знаела
да прави повече индженерлики и смѣтитѣ съ франкове.
Но по добрѣ ще ги извършатъ нашитѣ майстори, ако
да ги правятъ съ гюнделѣци.

Недѣлковичъ: Като имамъ предъ видъ това про-
шение, то трѣба съ особена препорѣка да се преправи
въ Министерството на Вътрѣшнитѣ Дѣла; но освѣтъ
това по този случай на това прошение, да се каже
върху всичкитѣ предприемания за мостоветѣ въ цѣлото
Княжество; защото, както каза г-нъ представителъ отъ
Разградъ и тамъ е сѣщо съ мостоветѣ; за това да се
забѣлѣжи и да се вземе въ внимание правението на всич-
китѣ мостове въ Княжеството.

Предсѣдателъ: Приема ли Нар. Събрание да се
препрати това прошение до Министерството на Вътрѣш-
нитѣ Дѣла съ особена препорѣка, да се обърне особенно
внимание върху всичкитѣ мостове въ Княжеството. (При-
ема се.)

Докладчикъ (Чете): Промение отъ Братия Бонча
и Тихола Иванчови отъ градеца Трѣвна, съ което се
оплакатъ, че турското правителство имъ взело паритѣ
слѣдъ смъртъта на баща имъ, които имъ останали наслѣдство.

Като знаа, че сиротинскитѣ касни подлѣжатъ подъ
вѣдомство на Министра на Правосѣдието, то да се даде
на надлѣжний Министръ и въ сѣщо време да се поискатъ
обяснения въобще върху сиротинскитѣ касни какъ стоятъ;
защото подобни прошения има нѣколко въ Н. Събрание.

М-ръ Каравеловъ: Тука има два въпроса: единий е
за сиротинскитѣ касни, а другийтъ за сехимитѣ; тия по-
слѣднитѣ сѣ облигации на турското правителство. Ние имамъ
сами нѣколко прошения за сехимитѣ и се обърнахме въ Цариг-
радъ за да се плащатъ тѣ, защото турското правителство
се бѣше обѣщало, че сирачетата нѣма да губятъ паритѣ;
а колкото за сиротинскитѣ касни, то ще се внесатъ
нѣколко члена въ Нар. Събрание за да се види, какво
ще правимъ.

Стамболовъ: Менѣ ми се чини, че най хубаво ще
направи комиссията, ако каже да сѣ испрати това про-
шение въ Министерството; защото по Конституцията
Нар. Събрание приема прошения и ги праща на над-
лѣжнийтъ Министръ, а запитвание комиссията не трѣба
да прави. Заради това да се проводи това на надлѣж-
нийтъ Министръ и какъто ще стане съ други сиротни-
ски пари, така ще стане и съ тѣхъ.

Предсѣдателъ: Приема ли Нар. Събрание да се
проводи това прошение до Министерството на Право-
сѣдието? (Приема се.)

Докладчикъ (Чете): Промение отъ жителитѣ на
село Крушевица, плѣвенско окръжие молятъ да имъ се
отпусти повече земя отъ черкезското село Телишъ.

Комиссията е на мнѣние да остане безъ послѣдствие.

М-ръ Каравеловъ: Азъ не зная чрезъ кого е станало това, но вѣроятно чрезъ М-вото на Финанситѣ.

Докладчикъ: Чрезъ окръжния съвѣтъ трѣба да е станало.

М-ръ Каравеловъ: Азъ не помня нищо. Освѣтъ това, ако е било така, тогачъ указано ли е въ прошеніето какво иска просителтъ? може би той иска просто земя, а Министерството нѣма право да дава земя. Може да даде правителствени земя, на временно ползуване, но окончателно не може; защото трѣба да се рѣши това съ особенъ законъ.

Еремия Гешевъ: Като Плъвенски депутатъ азъ съмъ близо до с. Крушевица и зная когато дойде членътъ отъ окр. съвѣтъ да разгѣда това мѣсто. Онова село има 150 къщи, които сж въ сиромашко състояние. Плъвенскій окр. съвѣтъ даде телишкитѣ земя на горноджобичани, които иматъ доста земя, а крушевицитѣ нѣматъ земя и сж сиромаси чловѣци, които не могатъ да разполагатъ съ пари, и не могатъ и да си купатъ земя и нѣматъ отъ гдѣ, така че е много стѣснено това село; а да излизатъ да купуватъ по други села, то чловѣкъ, който е живѣлъ на едно мѣсто 50—100 год. сега да се дигне и отиде на друго мѣсто, то е много трудно.

М-ръ Каравеловъ: Тука се внесе законъ за черкезскитѣ земя. Когато сж се давали на черкезитѣ земя, желалъ бихъ да попитамъ: взело ли се е нѣщо и отъ село Крушевица или не? (Гласове: не!) Тогава е друго нѣщо. Ако ги искатъ ония, отъ които сж взети земитѣ, то тѣ иматъ право, но има и такива случаи гдѣто нѣкои хора искатъ черкезски земя, макаръ отъ тѣхъ и да не сж взети никакви земя за черкезитѣ.

Еремия Гешевъ: Вземена е отъ горноджобичани тая земя и тѣзи се населиха сега колкото е възможно по на широка. Тѣй щото на крушевчани нѣма нито една свободна земя да имъ се даде. А по мое мнѣние трѣба и имъ, на крушевчани да се даде.

М-ръ Каравеловъ: Тогава, когато ще се говори за закона за черкезскитѣ и татарскитѣ земя трѣба да каже Нар. Събрание, че ще се връщатъ черкезскитѣ земя на онова село, отъ което сж откъснати, ако земитѣ сж тѣсни на селенитѣ; но ако не имъ сж тѣсни, тогава нѣма да имъ се върнатъ. Азъ таково нѣщо още не съмъ турилъ въ закона, но може да се исправи; понеже гдѣто селенитѣ сж широко населени, тамъ дѣйствително не е нужно да се дава земя.

Докладчикъ: Като е имала комиссията предъ видъ, че тамъ отишелъ нароченъ чловѣкъ, но не е можалъ нищо да направи, то за това е оставила прошеніето безъ послѣдствие.

М-ръ Славейковъ: Комиссията не е взела предъ видъ, че това нѣщо не е станало отъ страна на М-вото, но само отъ окр. съвѣтъ. Ние обаче знаемъ, че тѣй лесно не се покоряватъ селенитѣ на распореданията на окр.

съвѣтъ. Азъ мисля, че дѣйствително трѣба това прошеніе да се земе въ внимание, когато се прави закона, че не всички земя, зети отъ черкезитѣ, ще се връщатъ на селенитѣ, но само на такива, които се нуждаятъ отъ тѣхъ. Защото на много мѣста азъ видѣхъ, че наистина сж земени отъ тѣхъ земя, но тѣ иматъ още толкосъ много, щото могатъ да живѣятъ. За това трѣба да влѣзе въ закона, че не всички земя, които сж владѣли по напредъ селенитѣ ще имъ се повърнатъ. Ще се връщатъ само на ония, на които имъ е тѣсно, а останалитѣ ще останатъ правителствени. Министерството има право такивато да ги дава на други, които нѣматъ земя, или ако и да иматъ, но много малко.

Еремия Гешевъ: Колкото за тѣзи земя зная, че сж много широки само на горноджобичани, и може да се даде отъ тѣхъ нѣщо, и на село Крушевица. Черкезитѣ взеха нивитѣ отъ нашето село, понеже сме комшини и когато се дигнахъ черкезитѣ, горноджобичани разораха на 20000 дюлюма земя и развалиха два соватажци, които имаха черкезитѣ, а на населеніето отъ Крушевица не дадохъ нищо. Можатъ нѣкои г-да тука да засвидѣтелствуватъ, че е тѣсно на крушевчани, а горноджобичани не имъ даватъ, нито единъ дюлюмъ. Трѣба ли да бѣде така, щото единъ да се располага съ хиляда дюлюма, а другъ да нѣма нищо?

Бръшляновъ: Азъ не съмъ съгласенъ съ мнѣніето на комиссията, да остане прошеніето безъ послѣдствие. Ако и по напредъ да е било прошеніето въ М-вото, но не е можало да се намѣри единъ окончателенъ резултатъ, това е било по тая причина, понеже не е имало още окончателенъ законъ. Но като сега г-нъ М-ръ на Финанситѣ заяви, че ще се внесе такъвъ законъ, много добръ ще стане да се проводи на М-вото на Финанситѣ и когато се потвърди закона отъ Н. Събрание може да се съобрази съ него.

М-ръ Каравеловъ: Колкото за соватитѣ хазната ще ги взематъ били тѣ орани или не. Ако бѣде населеніето нѣйде тѣсно, тогава може да му се даде отъ тѣхъ. Колкото за черкезскитѣ земя нека стане поправка, ако правителството намѣри нѣйде, че е тѣсно мѣстото на населеніето, да му се връща, ако пакъ не намѣри, тогава пакъ не трѣба да имъ се връщатъ. Иначе нищо не можемъ да дадемъ на крушевчани.

Райчо Поповъ: Г-да! Азъ като слушахъ думитѣ на г-на Еремия Гешова, наистина ме каратъ и побуждаватъ да говоря. Г. Е. Гешевъ каза една цѣла истина и правда. Г-нъ М-ръ на Финанситѣ пита г. Гешова да ли се е взела за черкезитѣ земя отъ това село. Той отговори, че не; но отъ близкото село се е взело и дала се на тѣзи хора, които сега се располагатъ съ такива голѣми пространства, че не знаятъ какво да правятъ съ земящето, когато други се нуждаятъ. Това, чини ми се, не е умѣстно. Но, г-да, като представителъ на народа, като се считамъ тукъ, като предъ олтари на отечеството

си, трѣба да бждемъ справедливи, добрѣ да сѣдимъ, защото има много народъ безъ мѣста и земи и нѣма съ какво да се прехранва. Азъ зная, г-да, както и вие всички знаете, че мнозина сѣ се стекли отъ балкана съ радостъ и сѣ заселили черкезскитѣ земи. Нашиятъ народъ е работливъ, той търси по напредъ да се залови за землище и да си направи бжджето. Въ балканитѣ нѣма нито мѣсто, гдѣто да си посѣе 5 глави лукъ. За това сѣ ходили хората въ съседнитѣ села, но тѣ сѣ ги не паждали, макаръ и да располагатъ съ толкова земи, щото сега сами не знаятъ по какво пространство земя ще се падне на веѣки челоуѣкъ. Иматъ полета толкозъ пространни, щото челоуѣкъ се изгубва въ тѣхъ и не може да намѣри селото. А тѣзи бѣдни хора, които живѣятъ по балканскитѣ мѣста, нѣматъ нито 5 — 6 дюлюма. Тѣ сѣ съвършено заробени; тѣ за нея земя рѣбуватъ и не могатъ нищо да спестятъ. (Гласове: на предмѣта!) Азъ съмъ на предмѣта, г-да. Тѣзи хора да ли не сѣ наши братия? Ние трѣба да бждемъ толкозъ справедливи, да ги прегърнимъ. Помислете, че онзи българинъ се крилъ въ балкана да си защити честта и живота си; а да се прехране? Той е билъ принуденъ да ходи отъ балканитѣ по планинитѣ; но въ случай че го намѣриха черкезитѣ го убиваха, а дома дѣцата му чакатъ съ майка си бащата, който вече не се повръща и така оставатъ сиромаси и пицатъ. Днесъ България се наслаждава съ свобода, трѣба веѣкиму, който нѣма срѣдства за прехранване, да му се доставятъ за да може и той да се радва, че е щастливъ. За това онова, което каза г. Еремия Гешовъ е пълна истина и правда и трѣба да се взематъ земи отъ онѣзи, които иматъ повече отъ колкото имъ сѣ нуждни и да се дадатъ на тѣзи, които нѣматъ нищо. (Гласове: съгласни.)

М-ръ Славейковъ: Дѣйствително има право г. Райчо Поповъ като каза, че трѣба да бждемъ справедливи. Но и това не е тѣй справедливо, ако отидемъ да вземемъ на друго село най хубавитѣ мѣста и да заселимъ тѣзи хора на тѣхъ. Тѣ искатъ да развалятъ най хубавитѣ мѣста на едно село, а не да отидатъ на други праздни мѣста. Трѣба да се вземе предъ видъ, че селата иматъ своитѣ правдини. Ако седенитѣ ги отпждватъ отъ меритѣ си, тогава не сѣ виновати. (Гласове: исчерпано е!)

М-ръ Каравеловъ: За да потвърдя думитѣ на г-на Славейкова, има да кажа, че азъ се интересирахъ малко съ това. Зная че отъ врачанския окр. се спутиха до 1000 души въ раховско. Тѣй сѣщо въ Търновско, Еленско и въ Разградско. Най напредъ се бояха и бѣгаха отъ полетата въ планинитѣ, сега пакъ обратно. Колкото за зимитѣ ще постѣпимъ спредъ закона. (Исчерпано е!)

Предсѣдателъ: Приема ли Н. Събрание това прошение да се проводи въ М-ството на Финанситѣ? (Приема се) който не приема да си дигне ржката? (Никой не дигна.)

Докладчикъ: Чете: Прощение отъ жителитѣ на село Червена-вода (Русчукский Окрѣгъ) съ което мо-

лятъ да имъ се намали дакъка. Комисията е на мнѣние да се проводи това прошение до Мин. на Финанситѣ.

М-ръ Каравеловъ: Азъ мисля, това да остане съвършено безпослѣдствие; защото инакъ трѣба да се постѣпи еднакво съ всичка България, тѣзи година и лани. Ние засемъ, че жито онѣзи година малко се роди, а пакъ кукурузъ съвеѣмъ нѣмаше. За това, ако се постѣпи така съ това село, то трѣба по сѣщия начинъ да се постѣпи съ цѣла България.

Кърджиевъ: Г-нъ Министръ има право, но това се показва въ слѣдствие на докладътъ, който даде г-нъ докладчикъ. Азъ имамъ честъ да кажа, че г-нъ докладчикъ не е доложилъ съвеѣмъ прощението. Просителитѣ не казватъ, че 1878 год. имало много урожай, напротивъ тѣ казватъ, че въ 1878 год. нѣмало никакъвъ урожай, нито жито, нито ечимикъ, а само сѣно. Азъ имамъ да обясня презъ тѣзи година, когато селянитѣ се връщаха въ селото нѣмаха време да посѣятъ нищо, а покосиха само сѣното, и платили 7,000 фр. и то само за сѣно. Тогава сѣното бѣше скъпо и продаваха го на русситѣ отъ 5 до 6 рубли колата. За 1879 г. Правителството иска да вземе по мѣрата на 1878 год., а въ 1879 год. тѣзи села пакъ нѣмаха възможность да посѣятъ, защото бѣха обрани, а още при това нѣмаха нито сѣно. Въ 1879 год. урожай на веѣкъдѣ бѣше малъкъ, а тѣмъ се възложи да плащатъ десетъкъ, както за 1878 година. За това съмъ на мнѣние да се испрати това прошение на Министра на Финанситѣ, то да испита тѣзи работа и тогава ще предложи на Н. Събрание де имъ се опрости данъка.

Докладчикъ: Самитѣ просители казватъ, че отъ тѣхнитѣ ливади сѣ косили сѣно, така щото сѣ могли да платятъ този десетъкъ и ако правителството е могло да вземе 7,000 фр. отъ десетъкъ тогава, когато нѣмаше урожай, какъ да не е могло да вземе и послѣ когато имаше нѣщо

Грънчаровъ: Отъ всичкитѣ думи, които г-нъ Кърджиевъ каза, излиза, че повече можемъ да се убѣдимъ, че това прошение трѣба да остане безъ послѣдствие; защото въ 1878 год. десетъка билъ 7,000 франка, когато имаше само сѣно, а 1879 год., когато както по цѣлото Княжество се земаше десетъка, взела се тѣзи сума отъ тѣхъ, отъ това излиза, че въ 1879 год. сѣ платили и за сѣно и за урожай по малко, отъ колкото преди за сѣно само. За това трѣба да остане прощението безъ послѣдствие. Ако да бѣше въ 1878 год. голѣмо плодородие, и споредъ това да сѣ платили извѣстенъ десетъкъ, това е нѣщо друго.

М-ръ Каравеловъ: Нѣмамъ нищо противъ това да се прати това прошение на Министерството. Само едно ще забѣлѣжа, че половина България е въ сѣщото положение, на пр. Плъвенскитѣ села, и много села въ Разградски и Русчукский Окрѣзи сѣ пострадали.

Цанко Филиовъ: Колкото за с. Червена-вода азъ зная, че въ год. 1878 се роди много сѣно и тогава

селенитѣ взеха отъ него 42000 гр. отъ 1879 год. селото има тефтери и сѣ взели 16,000 гр. А послѣ, тѣзи година правителството имѣ каза, че вие ще платитѣ за тѣзи година толкова, колкото сте платили за 1878 и 1879 год., а това ми се струва не е справедливо.

М-ръ Каравеловъ: Ако сѣ направили за 1879 год. не така както за 1878, но така както за 1877. тогава прошенито е законно. Защото лани рѣшихме да сѣ вземе колкото по лани, значи не така както за 1877, год. но както за 1878, и ако се взело, както за 1877 тогава е друга работа и трѣба да се земе тогава въ внимание онова, което г-нъ Цанко Филиовъ каза.

Кърджиевъ: Азъ още единъ пѣтъ ще кажа, че ако прошенито да бѣше доложено както трѣба, тогава щѣше да се освѣтли и Н. Събр. и г-нъ Министръ; а г-нъ Докладчикъ каза, че бѣше неурожай 1878 год. и трѣба да платятъ на сѣщо това основание и за 1879 год. напротивъ тѣзи села сѣ имали сѣно тая година, и щомъ се върнали окосили го и платили десетъка. А въ 1879 год. нѣмаха нито сѣно, а пакъ имъ се налога да плащатъ сѣщото.

Еремия Гешевъ: Азъ съмъ отъ Плевненскій окръгъ, зная добръ, че тамъ има 9 села, които сѣ съвсѣмъ изгорѣли, а на други 5 села е останала само покъщината, и зная колко сѣ приели отъ земята за 1879 год. За това Н. Събрание, както ще се произнесе за единѣтъ, така и за другитѣ трѣба да се произнесе.

Симидовъ: Азъ съмъ на мнѣние на никого да се неостажива за 1878 год. и 1879 год., защото 1878 год. урожай бѣше по малкъ и нѣмаха хората какво да жьнатъ, а 1879 год., бѣше нѣщо по добръ урожай. Данъкътъ за тази година не бѣше голѣмъ; за това нѣма основание за тѣзи прошения. Слѣдователно, ако се отетжни на едно отъ тѣзи села, тогава ще дойдатъ и другитѣ и ние ще имали голѣмо главоболие въ бждѣщата сессия, за тѣзи нѣща.

М-ръ Каравеловъ: Азъ именно нѣмамъ нищо противъ това да се отетжни на Министерството на Финанситѣ; но желая само да не ввождаме този принципъ да опрощаваме данъка; защото половина България е въ сѣщото положение. Слѣдователно, ако прощаваме, тогава нѣма нито 700.000 фр. да стигнатъ; за това може да се испрати прошенито въ Министерството на Финанситѣ, или ако желае Н. Събрание, може да остане безъ послѣдствие.

Предсѣдателъ: Желаетъ ли нѣкой да говори: (Нежелаетъ). Приема ли Нар. Събрание да се непроводи въ

Министерството на Финанситѣ? (Не приема). Който приема да си дигне рѣжката. (Меншество). Слѣдователно остава безъ послѣдствие.

Докладчикъ: (Чете): Прошение отъ жителитѣ на сего Горно Ялари (Гърновско окръжие). Молятъ да имъ се опрости данъкъ.

М-ръ Каравеловъ: Азъ съмъ на мнѣние тука да се опрости, защото знаеме, че тамъ бѣше убитъ градъ и въ миналата сессия рѣшихме, че отъ такива мѣста нѣма да се зима и се наложи на окр. съвѣтъ да направятъ актове върху станалата тѣщета, и тогава може да имъ се опрости отъ Нар. Събрание.

Даневъ: Колкото за това село, азъ като тамошнѣи управителъ зная, че е пострадало отъ градъ. Тѣзи хора сѣ въ Сухиндолската околия, за които сѣ приведени нуждни свѣдѣния и се дадохъ на комисията да ги разгледва. За това, ако е възможно, нека се удовлетвори прощата на тѣзи селяне.

М-ръ Каравеловъ: Още по добръ да се испрати това прошение въ Министерството на Финанситѣ и азъ Ви казвамъ, че нѣма да имъ земамъ нищо за сега; но за прощаване може да се рѣши въ идущата сессия до гдѣто стане актъ отъ окр. Съвѣтъ, защото така само не можемъ да правимъ нищо.

Предсѣдателъ: Приема ли Нар. Събрание да се испрати на Министерството на Финанситѣ? (Приема се). Има ли нѣкой отъ комисиятъ приготвено нѣщо за докладване?

М-ръ Каравеловъ: Азъ мисля така като времето ни е кратко, то да се ограничимъ само съ най важнитѣ закони. Има много проекти внесени, а други има още, готови и ще се внесатъ. По мое мнѣние най напредъ да се разгледва Бюджета, послѣ желателно е общинскѣи законъ, а послѣ за расходитѣ на Бюджета, който ще внесж утрѣ или въ други день. Така сѣщо ще внесж единъ малкъ законъ за контролната палата. Послѣ да се разгледва закона за сѣдене Министритѣ и избирателнѣи законъ. А колкото за десетъка, тоже може да стане нѣщо, както въобще може да се направи нѣщо за данъцитѣ. Ако има нѣщо готово отъ тѣзи закони, може да се разгледва.

Предсѣдателъ: Има ли нѣкой да предложи на дневнѣи редъ нѣщо? (Нѣма). Ако нѣкой отъ комисиятъ приготви нѣщо, тогава ще бжде това на дневнѣи редъ, което ще бжде готово по напредъ. Засѣданието се затваря.

(Конецъ въ 5 часа)

Предсѣдателъ: **Н. Сукнаровъ.**

Подпредсѣдатели: **С. Стамболовъ.**
Т. Пановъ.

Секретари:

Ив. Даневъ.
Хр. Баларевъ.

В. П. Золотовъ.
Х. Бръснаровъ.

Р. Каролевъ.
Хр. Грънчаровъ.

Райчо Поповъ.
В. Радославовъ.

Управителъ на стенографическото бюро **А. Безеншекъ.**